Concept Uitvoeringsplan Schuldhulpverlening 2020-2024

Gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht

Inhoudsopgave

Inleiding 2
1. Inzet op preventie en vroegsignalering 3
Preventie 3
Vroegsignalering 5
2. Koppeling met (lokaal) armoedebeleid 6
3. We zorgen dat schuldhulpverlening breed toegankelijk is 7
4. We gaan voor een integrale aanpak 8
5. Verhouding tot schuldeisers 10
6. Ondernemers en gemeentelijke schuldhulpverlening 11
Fasering Schuldhulpverlening volgens brancheverenigingen NVVK 13
Fase 1: Stabilisatiefase 13
Fase 2: Schuldregelingsfase 14
Overzicht acties 17
Afkortingenlijst en begrippenlijst 21
Overzicht partners in fase van schuldhulpverlening 0

Inleiding

Sinds de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in 2012 hebben gemeenten een zorgplicht op het gebied van schuldhulpverlening. Nieuwe ontwikkelingen, zoals de transformatieopgave in het sociaal domein, privacywetgeving en de vernieuwing van de Wgs, gaven aanleiding tot het opstellen van een nieuw beleidsplan 2020-2024. De complexe problematiek vraagt een meer integrale benadering. Uitvoeringsafspraken met partners en organisaties, wie waar verantwoordelijk voor is en hoe, worden in navolgen van het beleidsplan in dit uitvoeringsplan beschreven.

De gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht treden voor de uitvoering van de taken in het kader van sociale zekerheid gezamenlijk op als de gemeenschappelijke regeling 'Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal'. Zo ook voor de gemeentelijke schuldhulpverlening. Dit plan gaat over de gezamenlijke aanpak. Lokale aanvullingen kunnen mogelijk later toegevoegd worden als bijlage.

Voor het opstellen van het uitvoeringsplan is gesproken met: Bibliotheek West-Brabant, Brede Welzijnsinstelling Woensdrecht, Cliëntenraad ISD Brabantse Wal, MEE-West-Brabant, Ontmoetingswinkel Steenbergen, Stadlander, Stichting Leergeld Brabantse Wal, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, Vluchtelingenwerk, Voedselbank Goed Ontmoet Vraagwijzer, WijZijn Traverse, Woningstichting Woensdrecht en Woonkwartier.

"Het is naar mijn mening raadzaam, dat alle verschillende hulpverleners van elkaars bestaan afweten en (globaal) weten voor wie en onder welke voorwaarden deze iets kunnen betekenen." Coördinator Stichting Leergeld Brabantse Wal

1. Inzet op preventie en vroegsignalering

Preventie en vroegsignalering zijn steeds nadrukkelijker onderdeel van integrale schuldhulpverlening. Dat moet ook, want gemeenten en (keten)partners zien dat er nog winst te behalen valt. Preventie en vroegsignalering kunnen op verschillende manieren vorm krijgen.

Preventie is te onderscheiden in primaire en secundaire preventie. Primaire preventie richt zich op alle inwoners, waarbij het risico van schulden aanwezig is en is dus gericht op een breed publiek of op bepaalde risicogroepen. Onder andere door voorlichting te geven of het verstrekken van informatie en advies aan inwoners, doorverwijzende instanties en beroepsgroepen kunnen financiële problemen en schulden bij inwoners worden voorkomen of voorkomen worden dat ze verergeren. Secundaire preventie of vroegsignalering is het vroegtijdig onderkennen, opsporen en behandelen van schulden en financiële problemen. Daarnaast worden enkele producten als informatie en advies, budgetadvies, budgetbeheer en budgetbegeleiding preventief ingezet om te voorkomen dat schulden ontstaan of verergeren.

Preventie

Preventie is het voorkomen dat er (in dit geval financiële) problemen ontstaan door van tevoren in actie te komen. Bij inwoners moeten bewustwording, vaardigheden, motivatie en wilskracht gestimuleerd en bevorderd worden om de eigen financiële situatie op orde te hebben en te houden. Hierbij geldt het uitgangspunt dat voorkomen van schulden gelijkwaardig staat naast het oplossen van schulden.

Op landelijk niveau wordt door onder andere het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de NVVK en het Nibud al veel aan voorlichting gedaan om te voorkomen dat inwoners financiële problemen krijgen. Er wordt onder andere voorlichting gegeven over risico's van geldleningen, het belang van een financiële buffer en overzicht en inzicht in de financiën en het tijdig inschakelen van hulp en advies bij dreigende problemen. Verder wordt het niet-gebruik van inkomensondersteunende regelingen tegengegaan door voorlichting over allerlei landelijke en lokale toeslagen en regelingen.
Door de NVVK en het Nibud is een website (www.zelfjeschuldenregelen.nl) ontwikkeld met als doel huishoudens zelf hun beginnende schulden te laten aanpakken.

In brede zin, onder andere in de media, is er de laatste jaren meer aandacht voor mensen die in een financieel moeilijke situatie verkeren. Het merkbare effect hiervan is onder andere dat het hebben van schulden meer uit de taboesfeer is gekomen. Mensen hebben meer begrip voor de situatie waarin mensen met schulden zitten. Doordat er minder veroordelend wordt gedacht over mensen die in financiële problemen terecht zijn gekomen, is het deels ook makkelijker geworden dit onderwerp bespreekbaar te maken.

Hoe doen we dat?

a. Aandacht voor inwoners met financiële problemen

Op lokaal niveau is het nodig om aandacht te vragen voor inwoners die het financieel moeilijk hebben. Het is belangrijk om bij inwoners aandacht te vragen alert te zijn op en begrip te hebben voor financiële problemen bij bekenden in hun netwerk, zoals buren, ouders op scholen, leden van (sport)vereniging en deze inwoners te ondersteunen door hen bijvoorbeeld te wijzen op regelingen, hulpverlening en hen bijvoorbeeld te helpen bij het invullen van formulieren.

b. Jongeren

Om armoede op de lange termijn terug te dringen en overdracht van de ene generatie naar de volgende te voorkomen, is het van essentieel belang om te investeren in de toekomst van kinderen en jongeren. Kinderen die in armoede opgroeien hebben een tot vier keer grotere kans om later ook met armoede te worden geconfronteerd. Volgens het NIBUD komen kinderen van ouders met schulden opvallend vaak zelf in de geldproblemen. Het NIBUD pleit er dan ook voor om scholen een grotere rol te geven in de financiële opvoeding. We willen hierop doorpakken door actief scholen te benaderen voor het geven van voorlichting tijdens de lessen.

c. Werkgevers benaderen en betrekken

Werkgevers kunnen een bijdrage leveren aan vroegsignalering. Op het moment dat de werkgever het vermoeden heeft dat er schulden zijn ontstaan of kunnen ontstaan bij een werknemer (bijvoorbeeld door loonbeslag), kunnen zij op een laagdrempelige manier de werknemer informeren over de mogelijkheden ten aanzien van hulpverlening. Daarom vinden we het belangrijk dat werkgevers, al dan niet via de kamer van koophandel, op de hoogte zijn van welke vormen van hulpverlening er mogelijk zijn.

d. Ondernemers

Het is belangrijk dat ondernemers hun administratie voortdurend op orde hebben en voldoen aan hun fiscale verplichtingen. Veel ondernemers ontberen echter de kennis en tijd om hun administratie bij te houden en onderschatten het belang. Ondernemers hebben er ook vaak de middelen niet voor (over). Het niet kunnen beschikken over een bijgewerkte ordelijke administratie levert echter veel problemen op en is een belemmering om in aanmerking te komen voor bepaalde regelingen en ondersteuning. We willen daarom de komende periode ten behoeve van primaire preventie meer tot de ondernemers gaan richten. Om de ondernemers te bereiken wil de gemeente onder andere voorlichting gaan geven via diverse communicatiekanalen, zoals via de ondernemersvereniging en door het organiseren van algemene voorlichtingsavonden.
De voorlichting richt zich op:

- Voorlichting en advies over mogelijke hulp en ondersteuning in geval van financiële problemen.
- Het belang van een actuele bedrijfsadministratie en het tijdig signaleren van en omgaan met dreigende betalingsachterstanden.
- Gevolgen van een faillissement en mogelijkheden die er zijn om alsnog in een schuldregeling te komen.

e. Huiseigenaren

Ook voor huiseigenaren zijn schuldregelingstrajecten mogelijk, soms zonder verkoop van woning. Vermogensopbouw is echter niet toegestaan in een schuldregeling. Daarom moet soms de hypotheekvorm worden gewijzigd of vermogen worden ingebracht. Daarvoor is veel specifieke kennis nodig. We willen daarom graag in gesprek met banken om met hen van gedachten te wisselen over hoe we problematische schulden kunnen voorkomen en oplossen.

Actie:
- Regelmatig via communicatiemedewerkers van de gemeenten aandacht geven in (lokale en sociale) media aan mogelijkheden van ondersteuning en hulpverlening voor inwoners met financiële problemen zowel voor henzelf als hun netwerk.
- Delen van voorbeelden voor communicatie en/of gezamenlijke persberichten/campagnes vanuit gemeenten naar elkaar toe via ISD, regiefunctionarissen en/of communicatiemedewerkers onderling.
- Actief scholen benaderen voor het geven van voorlichting tijdens de lessen, ook in de groepen 8 van de basisscholen.
- De gemeente gaat tijdens de lokale ondernemersavonden werkgevers actiever benaderen om bij hen in beeld te krijgen wat de gemeente voor een werknemer in die situatie zou kunnen betekenen.

- Organiseren van een voorlichtingsmiddag/avond, bijvoorbeeld via Samen in de Regio.
- Er zal een voorlichtingsbrief worden gestuurd naar grote werkgevers in onze gemeente.
- Voorlichting via communicatiekanalen van gemeente en banken over mogelijke oplossingen bij betalingsachterstanden hypotheek, onder water staan huis, enzovoorts.

Vroegsignalering

Vroegsignalering van schulden is een belangrijk onderdeel van de Brede Schuldaanpak van het kabinet. Op het moment dat schulden vroegtijdig worden opgespoord, zijn er namelijk meer mogelijkheden om deze mensen hulp te bieden. Hiermee wordt voorkomen dat achterstanden verder oplopen en zich kunnen ontwikkelen tot een problematische schuldsituatie.

"Door vroegsignalering zijn er sinds jaren geen uithuiszettingen meer vanwege huurachterstanden". Woningstichting Woensdrecht-

De NVVK presenteerde in september 2018 de geactualiseerde uitgave Leidraad Vroegsignalering Schulden. Dit omdat de laatste jaren verschillende ontwikkelingen hebben plaatsgevonden op het gebied van vroegsignalering met betrekking tot schulden. Daarnaast hoeven gemeenten niet opnieuw het wiel uit te vinden, maar moeten ze juist leren van elkaars verhalen.

*"We moeten niet alleen focus hebben op voorkomen van de huurachterstanden en ontruimingen, maar zeker niet vergeten dat **nazorg** minstens zo belangrijk is." Stadlander*

VNG, Energie Nederland, Zorgverzekeraars Nederland, Vewin, Aedes en de NVVK hebben gezamenlijk gewerkt een landelijke convenant om vroegsignalering van schulden eenvoudig en uniform te implementeren. Het convenant bevat een algemeen deel met uitgangspunten en definities. Het tweede deel bevat een overeenkomst die gemeenten en de vaste lastenpartners als basis gebruiken om hun afspraken vast te leggen.

Er wordt reeds samengewerkt met landelijke energie- en waterleveranciers en zorgverzekeraars. Deze samenwerking is gebaseerd op landelijke convenanten en regelgeving. Achterstanden worden gemeld aan de gemeente, waarna de gemeente de betreffende inwoner informeert over mogelijke hulpverlening en gevolgen van het niet betalen van de achterstanden.

"Scholen signaleren ook veel (geen brood bij tijdens de pauze met de overblijf , niet betalen voor het overblijven etc.) scholen willen hier wel iets mee maar zouden dan meteen een contactpersoon moeten hebben waar ze het gezin aan kunnen koppelen. Roepen ga maar naar Vraagwijzer werkt niet, deze mensen moeten aan de hand meegenomen worden." Coördinator Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Steenbergen

Ook kunnen er financiële problemen worden gesignaleerd door andere hulpverleners. Deze signalen moeten zo vroeg mogelijk worden (h)erkend en worden gemeld bij schuldhulpverlening. Hierbij is het belangrijk dat de verantwoordelijkheid van een hulpverlener pas eindigt, wanneer een overdacht naar een andere hulpverlener in de keten heeft plaatsgevonden.

"Soms wil het dat mensen bij VluchtelingenWerk zoveel vertrouwen hebben opgebouwd dat ze de drempel naar een andere organisatie te hoog vinden. En dan kan er dus een gat vallen tussen onze begeleiding en die van andere

instanties. Het komt weleens voor dat we aan een 'warme overdracht' doen".
Coördinator Vluchtelingenwerk Steenbergen

We willen onderzoeken of de 'vroeg eropaf' aanpak in kunnen voeren. De 'vroeg eropaf' aanpak houdt in dat de convenantpartners, woningcorporaties, energie- en waterleveranciers, zorgverzekeraars en overige crediteuren betaalachterstanden van hun klanten melden op een vast moment in de maand. Bij twee of meer betaalachterstanden gaat er een melding naar de het team Vroeg Eropaf om 'eropaf' te gaan. Het team bestaat uit hulpverleners die in gesprek gaan met de klant.

Actie:
- Convenanten sluiten met vaste lastenpartners voor zover dat nog niet is gedaan o.b.v. landelijk convenant in lijn met privacywetgeving.
- Invoering 'vroeg eropaf' aanpak onderzoeken al dan niet met matchingssystematiek voor Bergen op Zoom en Steenbergen (Woensdrecht kent reeds een vorm van vroegsignalering).

2. Koppeling met (lokaal) armoedebeleid

Inwoners met een laag besteedbaar inkomen en/of financiële problemen/schulden kunnen vaak niet voldoende participeren. Belangrijk is dat deze groep gebruik maakt van alle beschikbare regelingen en toelagen. In de komende periode zouden we dit graag nog meer willen stimuleren. Uit de gesprekken met partners krijgen we terug dat de regelingen niet altijd bekend zijn bij inwoners.

Hoe doen we dat?

a. Combinatie armoedebeleid

In onze gemeente maakt schuldhulpverlening onderdeel uit van het armoedebeleid. Een effectief schuldhulpverleningsbeleid kan veel armoede, stress en veel andere problemen voorkomen. Financiële problemen en armoede zijn van invloed op het gedrag en denkvermogen van mensen. Men legt de focus op wat nu urgent is en verliest daardoor het langetermijnperspectief. Inwoners in schuldregelingstrajecten kunnen in onze gemeente ook gebruikmaken van inkomensondersteunende regelingen. Daardoor kunnen ze beter participeren.

"De ISD zou in het kader van preventie en vroegsignalering een slag kunnen maken door in te zetten op een actievere benadering van de klanten. Te denken valt aan het delen van informatie over minimaregelingen, zoals subsidie in de kosten voor sporten voor kinderen of de aanschaf van een laptop en de informatie rondom toeslagen." Brede Welzijnsinstelling Woensdrecht

Actie:
- De specifieke financiële situatie van inwoners met schulden onder de aandacht blijven brengen bij de ontwikkeling van het lokale armoede- en minimabeleid.
- Inwoners bij schuldhulpverlening actief blijven wijzen op de gemeentelijke regelingen en voorzieningen en ondersteuning bieden bij het aanvragen.

3. We zorgen dat schuldhulpverlening breed toegankelijk is

Een belangrijke doelstelling van het kabinet is: *het aantal mensen met problematische schulden terugdringen en mensen met schulden effectiever helpen. Integrale schuldhulpverlening houdt daarnaast in dat zoveel mogelijk voorkomen wordt dat problematische schulden ontstaan (preventie) en terugkeren (nazorg).* Om uitvoering te geven aan deze door het kabinet geformuleerde doelstelling, biedt de schuldhulpverlening meer dienstverlening dan alleen het bieden van een schuldenregeling. Er is een breed aanbod van producten waarin ook andere vormen van ondersteuning bij financiële problemen zijn opgenomen. Dit met als doel om zoveel mogelijk mensen in een vroeg stadium te kunnen helpen en maatwerk te bieden.

Hoe doen we dat?

a. Breed aanbod

In sommige gevallen kan het zo zijn dat er (nog) niet aan de voorwaarden wordt voldaan om in aanmerking te kunnen komen voor een schuldregeling. Er wordt dan wel een aanbod voor een schuldhulpverleningstraject gedaan, met andere producten en hulp. Zoals informatie en (budget)advies, budgetbegeleiding, budgetbeheer of doorverwijzing naar beschermingsbewind. Er kan een andere vorm van hulp binnen de schuldhulpverlening worden geboden, al dan niet in samenwerking met andere flankerende hulpverlening door de partners.
Indien aanvragen toch niet in behandeling kunnen worden genomen of trajecten niet worden afgerond, kan in principe altijd opnieuw een nieuwe aanvraag worden ingediend. Ook al is er ten gevolge van wettelijke bepalingen geen nieuw schuldregelingstraject mogelijk, kan toch advies en ondersteuning worden geboden.

Actie:
- In de communicatie en voorlichting aan inwoners en doorverwijzers, rondom schuldhulpverlening, zal er nadruk op worden gelegd dat schuldhulpverlening meer inhoudt en kan bieden dan het regelen van schulden.
- Wanneer iemand nog niet toe is aan een schuldregeling, kan er een andere vorm van hulp binnen de schuldhulpverlening worden geboden, al dan niet in samenwerking met andere flankerende hulpverlening door de partners, zoals informatie en (budget)advies, budgetbegeleiding, budgetbeheer of doorverwijzing naar beschermingsbewind. Flankerende hulp kan bijvoorbeeld ook verslavingszorg of het onder controle krijgen van psychologische klachten zijn.

b. Laagdrempelige simpele aanmeldprocedure

Soms is een inwoner niet in staat aanvraagformulieren in te vullen omdat hij de vaardigheden mist of onvoldoende zelfredzaam is. Dan moet (doorverwijzing naar) ondersteuning geboden worden voor het aanleveren van de noodzakelijke gegevens.

> *“Gedacht kan worden aan het instellen van een gratis telefoonnummer voor klanten ISD. Door frustratie van 'lang wachten' en 'veel doorverbinden' ontstaat vaker dan nodig agressie en wantrouwen.” Coördinator Schuldhulpmaatje Steenbergen*

Het niet kunnen aanleveren van een ingevuld aanvraagformulier mag een eerste aanmeldgesprek niet in de weg staan. Er wordt altijd een aanmeldgesprek ingepland. Voor laaggeletterden is het een extra grote uitdaging om rekeningen te begrijpen, toeslagen aan te vragen en administratie bij te houden. Voldoende kunnen lezen, schrijven en rekenen en/of ondersteuning aanvaarden zijn randvoorwaarden om een stabiele financiële situatie te krijgen en te houden. Verder halen we uit onze gesprekken met partners op dat het taalniveau in onze communicatie moeilijk is, waardoor het voor mensen lastig is om te begrijpen.

"Als ik even breder kijk dan alleen naar onze statushouders, dan valt mij het moeilijke taalgebruik op in diverse brieven." Vluchtelingenwerk

"Voldoende kunnen lezen, schrijven en rekenen is essentieel om ook financieel zelfredzaam te zijn en een stabiele financiële situatie te krijgen en vooral ook te houden. Dit bereik je door bij de ketenpartners rondom mensen met te lage basisvaardigheden, het herkennen-doorverwijzen- scholen, te borgen." Bibliotheek West-Brabant

Actie:
- Zorgen voor nog meer laagdrempelige toegang: zorgen voor een eenvoudige aanmeldprocedure (telefonisch, per email, na indienen aanmeldformulier, na doorverwijzing enzovoorts) en zorgen voor bekendheid van de aanmeldingsmogelijkheden op website en bij partners.
- Een integrale aanpak van laaggeletterdheid bij mensen met financiële problemen is nodig. Dit betekent dat zowel schuldeisers als schuldhulpverleners en andere betrokken partijen aandacht moeten hebben voor taal- en rekenvaardigheden van hun cliënten.
- Doorverwijzen naar en inzetten van ondersteuning bij het ordenen van de administratie en deze op orde te houden en het aanvragen van voorzieningen en regelingen.

4. We gaan voor een integrale aanpak

We zijn ons ervan bewust dat het hebben van (problematische) schulden meestal niet op zichzelf staat, maar ook verband houdt met problemen op andere gebieden, zoals werkloosheid, gezondheid, echtscheiding, verslaving, opvoedingsproblemen of psychosociale problematiek. Het is daarom belangrijk om samen te werken met verschillende partners zowel in- als extern.

"We zien vaak de hulpvraag op het kind binnen komen, echter met het kind is vaak niet veel mis, maar met het gezin wel. Als je de gezinssituatie niet oplost levert hulp voor het kind niks op als deze na gesprekken met hulpverleners weer in dezelfde situatie thuiskomt." Vraagwijzer

Intern

Hoe doen we dat?

a. Onderlinge doorverwijzing, brede uitvraag en signalering

Inwoners worden tijdens gesprekken met de consulenten/klantmanagers voorgelicht over de landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen waardoor zij hun inkomen kunnen verruimen. Ook kunnen zij door de consulenten worden doorverwezen naar schuldhulpverlening voor (budget)advies of hulp bij financiële problemen. Hierdoor wordt getracht te voorkomen dat mensen met een laag inkomen schulden maken of de financiële problemen verergeren. Belangrijk is wel dat consulenten aandacht besteden aan de financiële situatie van inwoners en alert zijn op signalen dat er problemen zijn.
Uiteraard verwijzen de consulenten inwoners door, indien zij aanspraak kunnen maken op een gemeentelijke regeling of voorziening of andere ondersteuning/hulpverlening nodig hebben. Nodig is dat de consulenten schuldhulpverlening alert zijn op signalen dat er andere problematiek aanwezig is.

"Het advies is om bij de aanmelding van een uitkering de bredere hulpvraag van de inwoner te inventariseren." MEE West Brabant

Actie:
Opstellen van een overzicht met vragen die consulenten/klantmanagers kan ondersteunen bij het vaststellen of er bij inwoners sprake is van financiële problemen, alsook consulenten/kantmanager schuldhulpverlening kan ondersteunen om vast te stellen of er sprake is van andere dan financiële problematiek.

b. Casusregie en casusoverleg

Ter afstemming of ter voortzetting van hulpverlening op maat vindt bij een casus met multidisciplinaire problematiek casusoverleg tussen de verschillende betrokken teams of afdelingen plaats. Verschillende afdelingen kunnen worden betrokken bij een casus maar andersom kan vanuit de aard van de problematiek ook door een consulent van een afdeling worden verzocht te worden betrokken bij het multidisciplinair overleg. Indien dit noodzakelijk is voor de afstemming van de hulpverlening worden ook externe partijen in het overleg betrokken. Daarnaast moet bij de start van het hulpverleningstraject moet worden bepaald waar de zwaarte van het probleem ligt en wie optreedt als casemanager en regisseur.

Actie:
- De Interne samenwerking ten aanzien van het multidisciplinair overleg zal de komende periode verder worden geïntensiveerd.

c. budgetbeheer

De ISD biedt inwoners budgetbeheer (uitbesteed aan Kredietbank Nederland/WijZijn Traverse) aan, dat in bepaalde gevallen zeker een goed alternatief kan zijn voor beschermingsbewind. Hierbij moet dan ook altijd vaak jarenlange intensive budgetbegeleiding door schuldhulpverlening en vaak ook andere hulpverlening (thuis-/woonbegeleiding) worden ingezet en daarmee zijn uiteraard ook kosten gemoeid. Maar voor inwoners, waarbij tijdelijk inkomensbeheer noodzakelijk is, om rust en stabiliteit te creëren, is het zeker een goed alternatief voor beschermingsbewind, dat nu ook al als zodanig wordt ingezet.

Actie:
- Versterkt door het adviesrecht inzake bewindvoering, gaan we proberen of de inzet van budgetbeheer in combinatie met budgetbegeleiding/coaching door schuldhulpverlening en eventueel andere ondersteunende hulpverlening vaker ingezet kan worden als maatwerkalternatief voor beschermingsbewind.

Extern

d. Afspraken over regie met ketenpartners

Indien de regie bij de hulpverlening, gezien de problematiek, bij een andere partner hoort te liggen, kan en moet schuldhulpverlening hooguit een ondersteunende rol vervullen en niet verantwoordelijk zijn voor het casemanagement. De regie op het totale hulpverleningsplan hoort dan bij een andere organisatie te liggen, zeker als deze organisatie ook (beperkte) ondersteuning op het terrein van financiële begeleiding en ondersteuning moet leveren conform de indicatie over de inzet van de betreffende hulpverlening.

Actie:
- Afspraken over externe samenwerking ten aanzien van het multidisciplinaire casussen zullen de komende periode verder worden verbeterd.

5. Verhouding tot schuldeisers

Een inwoner is afhankelijk van de schuldeisers of zij akkoord gaan met een schuldregeling. In verband met deze afhankelijke relatie is het van groot belang dat de schuldhulpverlener een goede relatie heeft met de schuldeisers, zodat zij zoveel mogelijk bereid zijn om mee te werken aan een schuldregeling. Maar doordat schuldeisers de openstaande vorderingen soms doorverkopen aan een andere (derde) partij is het steeds moeilijker geworden te achterhalen bij wie de schuld moet worden ingelost. Dit is zowel voor de schuldenaar als ook voor schuldhulpverlening een complicerende factor in het oplossen en ook het kaart brengen van de schulden. Daarnaast zorgt dit systeem ervoor dat de verhoudingen tussen schuldeiser en schuldenaar verharden. Door het wegvallen van een onderlinge connectie (bijvoorbeeld huurder – verhuurder, energieleverancier – energieafnemer, enzovoorts) blijft er maar één belang over, het voldaan krijgen van een openstaande vordering. Hierdoor is er minder kans op succesvolle bemiddeling.
De afgelopen jaren is de houding van overheidsinstellingen ten opzichte van schulden veranderd. Daar waar de starre houding in het verleden frustrerend kon werken, is nu de insteek minder onbuigzaam en daarmee constructiever in het beheersbaar maken van de schulden. Hierdoor ontstaat eerder een stabiele situatie bij de schuldenaar, uiteindelijk is dat voor alle betrokkenen beter. We willen de komende periode sterk inzetten op het stimuleren van open communicatie met de schuldeisers, voor alle partijen is dit de meest optimale situatie.

Hoe doen we dat?

a. Gebruik maken van convenanten

Via de branche-vereniging NVVK, worden er landelijke convenanten met schuldeisers afgesloten met afspraken over de medewerking aan betalingsregelingen of een schuldregeling indien door de klant aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. In de meeste gevallen kan hiermee weer een stabiele situatie bereikt worden, maar dat is niet altijd mogelijk.

Actie:
- Er wordt, al dan niet via Kredietbank Nederland, actief gebruik gemaakt van de convenanten en afspraken met schuldeisers. Eventuele nieuwe ontwikkelingen op dit gebied worden nauwgezet gevolgd en waar mogelijk aan deelgenomen.

b. Voorwaarden schuldregeling

Aan schuldeisers wordt in schuldregelingstrajecten gevraagd een deel van hun vordering kwijt te schelden. De schuldeiser moet er vanuit kunnen gaan dat het maximaal haalbare wordt aangeboden. Er wordt dan ook pas een schuldregelingstraject gestart, als is vastgesteld dat de (financiële) situatie stabiel is, de klant gemotiveerd is, de oorzaken van de schulden zijn aangepakt en dat volledige betaling van de schulden niet mogelijk is.

Actie:
- Voorwaarden van de schuldregeling uitdrukkelijk in acht blijven nemen en borgen bij de aanpak van schulden in een schuldregelingstraject, ook als de druk van andere partijen groot is om eerder te starten.

c. Betrouwbare partner zijn/duurzame oplossing

De ondersteuning van de inwoner moet zodanig zijn dat de zelfredzaamheid maximaal wordt vergroot en duurzaam verbetert, waardoor er in de toekomst geen terugval plaatsvindt. Indien de burger onvoldoende zelfredzaam is of kan worden gemaakt, zal duurzame ondersteuning moeten worden ingezet. De schuldeisers moeten er op kunnen rekenen dat er geen nieuwe schulden ontstaan, dus dat de vaste lasten tijdig betaald worden.

Actie:
- Met schuldeisers wordt landelijk samengewerkt aan een preventieve aanpak en het vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden. Een voorbeeld hiervan is Manifest/Schouders eronder, waarbij grote landelijke partijen zoals UWV, Belastingdienst, CJIB, CAK en Zorgverzekeraars samen met schuldhulpverlening gaan samenwerken en afspraken maken over een betere, snellere en meer efficiënte aanpak van schulden. Deze ontwikkelingen zullen worden gevolgd en worden benut.

6. Ondernemers en gemeentelijke schuldhulpverlening

Bij de totstandkoming van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) zijn ondernemers niet specifiek als doelgroep benoemd. Als standpunt wordt ingenomen dat ondernemers met financiële problemen een beroep kunnen doen op het Besluit bijstand voor zelfstandigen (Bbz). Dit is ook in het beleidsplan zo opgenomen. We erkennen echter ook de zorgplicht voor ondernemers en willen ze niet volledig uitsluiten van schuldhulpverlening. Dit is ook het standpunt dat de centrale overheid inmiddels uitdraagt. In een brief aan de tweede kamer van eind 2017 heeft voormalig staatssecretaris Klijnsma nog eens benadrukt dat gemeenten zelfstandigen niet zomaar mogen uitsluiten van schuldhulpverlening. Doorverwijzing naar en toepassing van de Bbz is niet automatisch en toereikend. De gemeente moet een individuele afweging maken, waarbij het hebben van een onderneming niet voldoende is om als uitsluitingsgrond te dienen. Ook ondernemers hebben behoefte aan advies en ondersteuning, ook op het gebied van administratie.
Doelstelling is om door vroegtijdige ondersteuning te voorkomen dat een levensvatbare onderneming in een problematische schuldensituatie terecht komt en daardoor beëindigd moet worden. Ook is het doel dat er een duurzame oplossing wordt geboden en dat de ondernemer daarbij ondersteuning en begeleiding krijgt.

Hoe doen we dat?

a. Schulden regelen met behulp van een Bbz-krediet voor levensvatbare bedrijven

Voor het schulden regelen van ondernemers kan niet zonder meer een regulier minnelijk schuldregelingstraject worden ingezet vanwege de aard van het inkomen en het schuldenpakket. Door de brancheverenigingen NVVK is dan ook een aparte module Schuldregelen voor Ondernemers met afwijkende richtlijnen ontwikkeld. Momenteel nemen we deze module (nog) niet af.

Ondernemers met schulden worden in eerste instantie doorverwezen naar de ondernemers-consulent om te beoordelen of zij in aanmerking komen voor een uitkering of krediet in het kader van het Besluit bijstand voor zelfstandigen (Bbz).
Met behulp van een Bbz-krediet kunnen dan o.a. de schulden van de ondernemer worden geregeld. Het doel van deze schuldregeling is de financiële situatie beheersbaar te houden en het bedrijf voort te zetten. Dat inzetten van een Bbz-krediet voor schulden van een ondernemer is niet nieuw, wel de samenwerking met schuldhulpverlening met daardoor een meer integrale aanpak en een voortzetting van de begeleiding van de ondernemer na het toekennen van het BBZ-krediet.
Aan deze samenwerking moet nog concreet vorm worden gegeven evenals de manier waarop met behulp van het BBZ-krediet de schulden worden geregeld.

b. Schulden regelen voor zzp'rs met een stabiel inkomen

Zzp'ers kunnen worden toegelaten in een schuldhulpverleningstraject, ook in een schuldregelingstraject, aangezien zij gewone natuurlijke personen zijn. Het hebben van een vast te stellen inkomen dat stabiel is, is wel een uitdrukkelijke voorwaarde voor een eventueel noodzakelijke schuldregeling. Indien het niet mogelijk is de maandelijkse inkomsten vast te stellen dan is er schuldhulpverlening in samenwerking met de ondernemingsconsulente mogelijk.

Actie:
- Er wordt uitgewerkt wat er voor nodig is om het voor zzp'ers mogelijk te maken om hulpverlening van de gemeente te krijgen bij financiële problemen. Inzet zal zijn om door middel van maatwerk per situatie te beoordelen op welke wijze de hulpverlening het beste kan worden vormgegeven.

c. Schulden regelen voor ex-ondernemers

Indien op basis van de niet-levensvatbaarheid van een onderneming wordt gekozen voor bedrijfsbeëindiging (of indien de ondernemer zich meldt na bedrijfsbeëindiging), kan deze doelgroep terecht bij schuldhulpverlening voor begeleiding en een schuldregeling, mits zij uiteraard aan de gebruikelijke voorwaarden voldoen.

d. Hulp bij administratie en inzet van vrijwilligers

Voor ondernemers is de situatie ten aanzien van hun administratie niet helemaal gelijk aan die van particulieren. Toch kan net als bij particulieren wel ondersteuning worden geboden ten aanzien van het op orde brengen en houden van de papieren administratie. Over Rood begeleidt en ondersteunt ondernemers bij een (door)start, schulden, administratieve achterstanden en bedrijfsbeëindiging. Over Rood is een vrijwilligersorganisatie zonder winstoogmerk. Bij Over Rood helpen ondernemers elkaar hun problemen op te lossen en te werken aan een financieel gezonde toekomst.

Fasering Schuldhulpverlening volgens branchevereniging NVVK

Schuldhulpverlening wordt al een lange tijd in Nederland uitgevoerd, het is pas vanaf 2012 een wettelijke taak voor gemeenten na de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Deze Wet geeft een ruim kader waarbinnen de gemeente de schuldhulpverlening zelf kan vormgeven.

Iedere natuurlijke persoon kan zich melden voor schuldhulpverlening bij zijn gemeente of de schuldhulpverlenende organisatie die in opdracht van een gemeente de schuldhulpverlening uitvoert. Na analyse van de totale financiële situatie van de aanvrager stelt de schuldhulpverlenende organisatie vast of er sprake is van een problematische schuldsituatie.

Een problematische schuldsituatie is de situatie waarin van een natuurlijk persoon redelijkerwijs is te voorzien dat hij niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden, of waarin hij heeft opgehouden te betalen.

Een schuldhulpverleningstraject kan uit 2 fases bestaan. Zie voor welke partner in welke fase een rol kan hebben het overzicht 'Partners in fase van schuldhulpverlening'.

Fase 1: Stabilisatiefase

De eerste fase gaat vooraf aan het werkelijke schuldregelingstraject. In deze periode dienen alle zaken op orde te worden gebracht om de kans van slagen in het minnelijke traject te vergroten. In deze fase vindt de aanmelding en intake plaats. Het doel van de aanmelding is de registratie van de hulpvraag van de klant. De aanmelding leidt tot informatie die noodzakelijk is voor de intake. Tijdens de aanmelding wordt in eerste instantie tevens bekeken of de klant aan het juiste adres is. Het doel van de intake is het toetsen van de zelfredzaamheid van de klant en het vaststellen van het probleem van de klant om een plan van aanpak te ontwikkelen. Mocht de klant nog geen inkomensbeheer hebben, wat de schuldhulpverlenende organisatie wel nodig acht, dan wordt in deze fase budgetbeheer opgestart of beschermingsbewind aangevraagd.

Budgetbeheer omvat alle activiteiten in het kader van het beheren van de inkomsten van de klant en het verrichten van betalingen, overeenkomstig het vastgestelde budgetplan. Het doel van budgetbeheer is het garanderen dat betalingen tijdig gedaan worden en dat er geen (nieuwe) schulden of betalingsachterstanden ontstaan. De klant blijft de hoofdverantwoordelijkheid dragen.

Beschermingsbewind is mogelijk voor mensen die wegens een lichamelijke of geestelijke beperking niet in staat zijn om hun eigen vermogen te beheren. Beschermingsbewind kan ook worden uitgesproken op basis van het hebben van problematische schulden. Het bewind zegt dus niets over de vermogenspositie van de klant, maar wel over het onvermogen van de klant om zijn financiën te regelen. De hoofdtaak van een bewindvoerder, die beschermingsbewind uitoefent, is het beheren ofwel het beschermen van het vermogen van de klant. Is men op de hoogte van de onder bewindstelling, dan is men verplicht met de bewindvoerder zaken te doen. Verzuimt men dit, dan kan de eventuele schade niet op het vermogen van de klant worden verhaald. Beschermingsbewind wordt uitgesproken door het Kantongerecht.

Naar aanleiding van het plan van aanpak wordt de schuldenaar verzocht orde op zaken te stellen waarna fase 2 kan worden gestart. We praten in deze fase niet meer over klant maar over schuldenaar.

In fase 1 wordt – in de meeste gevallen – nog geen contact met de schuldeisers gezocht. Het is afhankelijk van de schuldenaar hoe lang deze fase duurt, daar de schuldhulpverlenende organisatie afhankelijk is van de inspanningen van de schuldenaar en eventuele begeleidende instanties.

Fase 2: Schuldregelingsfase

In de tweede fase treedt de schuldhulpverlenende organisatie op als tussenpersoon van de schuldenaar en schuldeisers, waarbij deze de belangen van alle betrokken partijen zo goed mogelijk behartigt.

Het 120-dagen model is het kwaliteitsmodel dat de werkmethode beschrijft in het minnelijke traject van een schuldregeling. Na ondertekening van de overeenkomst moet binnen 120 dagen duidelijk worden of een schuldregeling voor een schuldenaar kan worden opgezet. Stringente termijnen worden gehanteerd waarbinnen zowel de schuldenaar als schuldeisers moeten reageren.

Gedurende deze fase wordt de afloscapaciteit (inkomen – Vrij Te Laten Bedrag (VTLB)) gereserveerd ten behoeve van de schuldeisers, ook al bestaat er nog geen akkoord van de schuldeisers! De getroffen betalingsregelingen kan en mag de schuldenaar niet meer nakomen nadat het 120-dagen model van start is gegaan (wegens gelijkberechtiging en daar de schuldenaar alleen nog zijn VTLB ontvangt en dus geen financiële ruimte heeft).

Uitgangspunt
Het uitgangspunt is; dat een schuldenaar die zich - gedurende een periode van maximaal 3 jaar (36 maanden) - volledig heeft ingezet om zijn schulden te betalen, recht heeft op een schone lei, een nieuwe financiële start. Van de schuldenaar wordt wel verwacht dat deze zich gedurende deze 3 jaar werkelijk tot het uiterste inspant om zijn schulden te voldoen.

Vrij Te Laten Bedrag (VTLB)
Bij een minnelijke schuldregeling berekent de schuldhulpverlener aan de hand van de persoonlijke situatie van de schuldenaar en volgens strikte en objectieve normen van de NVVK wat zijn VTLB is. Alle NVVK-leden volgen hierbij de methodiek van Vereniging van Rechters-commissarissen in Faillissement (ReCoFa). Deze methodiek wordt ook gehanteerd in de wettelijke schuldsaneringsregeling (Wsnp). Het VTLB is voldoende om de vaste lasten te betalen en te leven op bijstandsniveau. Alle inkomsten boven het VTLB worden over een periode van drie jaar aangeboden aan de schuldeisers. Aan hen wordt gevraagd dit bedrag (percentagevoorstel) tegen finale kwijting te accepteren en het meerdere van de schulden kwijt te schelden.

Intermediair
De schuldhulpverlener draagt zorg voor een zorgvuldige afweging van de belangen van zowel de klant als de schuldeisers bij het bepalen van de inzet van een schuldregeling. Kosten van de regeling, schuldregelingsrijpheid en duurzame oplossing worden hierbij meegenomen.

De NVVK kent een scala aan mogelijke producten die kunnen worden ingezet om te komen tot een schuldenvrije toekomst, maar het is afhankelijk van de inkopende partij wat daadwerkelijk aan een schuldenaar kan worden aangeboden.

Akkoord van schuldeisers
Als alle schuldeisers akkoord gaan met het voorstel komt de minnelijke schuldregeling tot stand. Deze kent twee vormen: een schuldbemiddeling of een schuldsanering/saneringskrediet.

Bij een schuldbemiddeling wordt maandelijks alle inkomsten boven het VTLB gereserveerd. Eén keer per jaar vindt een herberekening plaats. Alle schuldeisers krijgen elk jaar een bedrag uitgekeerd. Het (in het begin) aangeboden percentage aan schuldeisers is een prognose. De uiteindelijke uitkering kan hiervan afwijken (door bijvoorbeeld verlies of juist vinden van een baan, ziekte en dergelijke).

Bij een schuldsanering wordt een saneringskrediet door een gemeentelijke kredietbank verstrekt. De schuldeisers krijgen ineens het bedrag uitgekeerd waar ze mee akkoord zijn gegaan en de schuldenaar betaalt het krediet in 36 maanden terug aan de gemeentelijke kredietbank. Het percentage dat aan de schuldeisers is aangeboden ligt vast. Beiden worden geregistreerd bij BKR.

Niet akkoord schuldeisers
Indien de schuldeisers niet akkoord gaan met het betalingsvoorstel van de schuldhulpverlenende organisatie, kan een dwangakkoord, of een voorlopige voorziening of een moratorium worden aangevraagd of kan de schuldenaar worden doorverwezen naar het wettelijke traject, Wsnp genaamd. De schuldenaar moet - in het algemeen - eerst een minnelijk traject hebben doorlopen alvorens de Wsnp aangevraagd kan worden.

Dwangakkoord
Doel van de dwangregeling is schuldeisers die onredelijk zijn in hun afwijzing met betrekking tot een aangeboden betalingsvoorstel via een gerechtelijke uitspraak alsnog te dwingen mee te werken.

Gelijkberechtiging
Doel van het gelijkheidsbeginsel is er voor te zorgen dat alle schuldeisers op eenzelfde manier behandeld worden, met uitzondering van die schuldeisers die een bevoorrechte positie hebben, voortvloeiend uit de wet. Dit voorrecht brengt met zich mee dat de schuldeiser zich met voorrang op bepaalde goederen of alle goederen van de schuldenaar kan verhalen. Met deze voorrechten zal bij een schuldregeling rekening worden gehouden, deze schuldeisers krijgen namelijk ook het dubbele percentage aangeboden.

Overzicht acties

"Het is een goed rapport geworden. Nu: op naar de volledige uitvoering ervan!"
Coördinator Schuldhulpmaatje Brabantse Wal

Op papier kunnen plannen goed zijn, maar de plannen moeten natuurlijk wel uitgevoerd worden. In het volgende overzicht is per actie aangegeven wanneer en door wie een actie opgepakt wordt.

Thema	Actie	Wanneer	Wie	Relevante Actoren
Preventie	Regelmatig via communicatiemedewerkers van de gemeenten aandacht geven in (lokale en sociale) media aan mogelijkheden van ondersteuning en hulpverlening voor inwoners met financiële problemen zowel voor henzelf als hun netwerk.	Doorlopend	ISD	Kredietbank Nederland, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, WijZijn, BWI, MEE West-Brabant, Humanitas en Nibud.
Preventie	Delen van voorbeelden voor communicatie en/of gezamenlijke persberichten/campagnes vanuit gemeenten naar elkaar toe via ISD, regiefunctionarissen en/of communicatiemedewerkers onderling.	Doorlopend	Gemeenten en ISD	Kredietbank Nederland, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, WijZijn, BWI, MEE West-Brabant, Humanitas en Nibud.
Preventie	Actief scholen benaderen voor het geven van voorlichting tijdens de lessen, ook in de groepen 8 van de basisscholen.	2021, daarna jaarlijks	Gemeenten al dan niet aangevuld met lokale partners.	Gemeenten, Kredietbank Nederland, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, WijZijn, BWI, Humanitas, MEE West-Brabant en Nibud.
Preventie	De gemeente gaat tijdens de lokale ondernemersavonden werkgevers actiever benaderen om bij hen in beeld te krijgen wat de gemeente voor een werknemer in die situatie zou kunnen betekenen.	2021	Gemeente en ISD	Kredietbank Nederland, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, WijZijn, BWI, Humanitas, Kamer van Koophandel en Nibud.
Preventie	Organiseren van een voorlichtingsmiddag/avond, bijvoorbeeld via Samen in de Regio. Er zal een voorlichtingsbrief worden	2021	Gemeenten en ISD	Kredietbank Nederland, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, WijZijn, BWI, Humanitas en Nibud.

	gestuurd naar grote werkgevers in onze gemeente.			
Preventie	Voorlichting via communicatiekanalen van gemeente en banken over mogelijke oplossingen bij betalingsachterstanden hypotheek, onder water staan huis, enzovoorts.	2022	ISD	Banken/hypotheekverstrekkers
Vroegsignalering	Convenanten sluiten met vaste lastenpartners voor zover dat nog niet is gedaan o.b.v. landelijk convenant.	Q4 2020 - Q12021	Gemeenten en ISD	Water- en energieleveranciers, woningcorporaties en zorgverzekeraars
Vroegsignalering	Invoering 'vroeg eropaf' aanpak onderzoeken, al dan niet met matchingssystematiek voor Bergen op Zoom en Steenbergen (Woensdrecht kent reeds een vorm van vroegsignalering).	2021	ISD i.s.m. gemeenten	Water- en energieleveranciers, woningcorporaties, zorgverzekeraars
Koppeling Armoedebeleid	De specifieke financiële situatie van inwoners (ook met schulden) onder de aandacht blijven brengen bij de ontwikkeling van het lokale armoede- en minimabeleid.	Doorlopend	Gemeenten	Stichting Leergeld, WijZijn, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, BWI, Humanitas, Vraagwijzer, ontmoetingswinkel, MEE West-Brabant, MEMO, scholen, kinderopvang, voedselbank en Nibud.
Koppeling Armoedebeleid	Inwoners bij schuldhulpverlening actief blijven wijzen op de gemeentelijke regelingen en voorzieningen en ondersteuning bieden bij het aanvragen.	Doorlopend	ISD en gemeente	Stichting Leergeld. Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, WijZijn, BWI, Humanitas, vraagwijzer, MEE West-Brabant, Woningcorporaties, ontmoetingswinkel, voedselbank en Nibud. Informele netwerken, zoals facebookgroepen
Breed toegankelijk	In de communicatie en voorlichting aan inwoners en (lokale) doorverwijzers, rondom schuldhulpverlening, zal er nadruk op worden gelegd dat schuldhulpverlening meer inhoudt en kan bieden dan het regelen van schulden. Belangrijk hierbij	Doorlopend	ISD, Kredietbank Nederland en gemeente	ISD, Kredietbank Nederland, gemeente, Vraagwijzer, Wijzijn, Humanitas, MEE West-Brabant, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal en BWI

	is het benutten van de signaalfunctie van lokale partners.			
Breed toegankelijk	Wanneer iemand nog niet toe is aan een schuldregeling, kan er een andere vorm van hulp binnen de schuldhulpverlening worden geboden, al dan niet in samenwerking met andere (lokale) partners, zoals informatie en (budget)advies, budgetbegeleiding, budgetbeheer of doorverwijzing naar beschermingsbewind, Novadic Kentron, GGZWMB, e.a.	Doorlopend	ISD, Kredietbank Nederland en gemeente.	ISD, Kredietbank Nederland, gemeente, Vraagwijzer, Wijzijn, Humanitas, MEE West-Brabant, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal en BWI
Breed toegankelijk	Zorgen voor nog meer laagdrempelige toegang: zorgen voor een eenvoudige aanmeldprocedure (telefonisch, per email, na indienen aanmeldformulier, na doorverwijzing enzovoorts) en zorgen voor bekendheid van de aanmeldingsmogelijkheden op website en bij partners.	2022	ISD	gemeente
Breed toegankelijk	Een integrale aanpak van laaggeletterdheid bij mensen met financiële problemen is nodig. Dit betekent dat zowel schuldeisers als schuldhulpverleners en andere betrokken partijen aandacht moeten hebben voor taal- en rekenvaardigheden van hun cliënten.	2022	Gemeente	Stichting Leergeld. Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, WijZijn, BWI, Humanitas, MEE West-Brabant, Vraagwijzer, Woningcorporaties, ontmoetingswinkel, Bibliotheek West-Brabant Voedselbank en Nibud.
Breed toegankelijk	Doorverwijzen naar en inzetten van ondersteuning bij het ordenen van de administratie en deze op orde te houden en het aanvragen van voorzieningen en regelingen.	Doorlopend	ISD en gemeente	Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, Humanitas, BWI, MEE West-Brabant, Wijzijn, Vraagwijzer Bibliotheek West-Brabant Kredietbank Nederland.

Integrale aanpak	Opstellen van een overzicht met vragen die consulenten/klantmanagers kan ondersteunen bij het vaststellen of er bij inwoners sprake is van financiële problemen, alsook consulenten/kantmanager schuldhulpverlening kan ondersteunen om vast te stellen of er sprake is van andere dan financiële problematiek.	2021	ISD	Gemeenten, Vraagwijzer, Wijzijn en BWI.
Integrale aanpak	De Interne samenwerking ten aanzien van het multidisciplinair overleg zal de komende periode verder worden geïntensiveerd.	2021	Gemeente	ISD
Integrale aanpak	Afspraken over externe samenwerking ten aanzien van het multidisciplinaire casussen zullen de komende periode verder worden verbeterd.	2021	Gemeente	WijZijn, BWI, MEE West-Brabant, ISD en Woningcorporaties
Inzet op budgetbeheer	Bezien of de inzet van budgetbeheer in combinatie met budgetbegeleiding/coaching door schuldhulpverlening en eventueel andere ondersteunende hulpverlening vaker ingezet kan worden als goedkoper alternatief voor beschermingsbewind.	2021	ISD	Kredietbank Nederland, Wijzijn, BWI, Schuldhulpmaatje Brabantse Wal, MEE West-Brabant en Humanitas
Ondernemers en WGS.	Er wordt uitgewerkt wat er voor nodig is om het voor zzp'ers mogelijk te maken om hulpverlening van de gemeente te krijgen bij financiële problemen. Inzet zal zijn om door middel van maatwerk per situatie te beoordelen op welke wijze de hulpverlening het beste kan worden vormgegeven.			

Afkortingenlijst en begrippenlijst

Afkortingen

Awb	Algemene wet bestuursrecht
Bbz	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
DFD	Duurzame Financiële dienstverlening
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
FFP	Federatie Financieel Planners
KBO	Katholieke BelangenOrganisatie voor Senioren
KBvG	Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders
Nibud	Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting
NVVK	Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (brancheverenigingschuldhulpverlening en sociaal bankieren)
VEB	Vereniging van Effectenbezitters
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VTLB	vrij te laten bedrag
Wgs	Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsnp	Wet schuldsanering natuurlijke personen
Zzp	zelfstandige zonder personeel

Begrippenlijst

Beheersbare schulden
Wanneer de primaire vaste laste inclusief leefgeld structureel zijn geborgd en de schulden niet verder oplopen. Dit levert rust op die nodig is om weer maatschappelijk te kunnen participeren.

Beschermingsbewind
Inkomensbeheer wordt uitgevoerd door een bewindvoerder, benoemd door de Rechtbank. Bewindvoerder beheert het vermogen en inkomen van de klant. Gemeente werkt samen met enkele vaste betrouwbare bewindvoerders.

Beslagvrije voet
Bij beslag op loon of uitkering wordt altijd een bepaald gedeelte ervan wel uitbetaald, de 'beslagvrije voet'. Deze beslagvrije voet bedraagt 90% van de bijstandsnorm inclusief vakantiegeld, met eventueel daarbij opgeteld een correctie van hoge woonlasten en kosten zorgverzekering. Het overige deel wordt door de werkgever of uitkerende instantie aan de beslaglegger overgemaakt, totdat de volledige schuld is voldaan. Een werkgever of uitkerende instantie is verplicht hieraan mee te werken.

Bewindvoering
Bewind is van toepassing als iemand door zijn situatie niet goed voor zijn eigen financiën kan zorgen. Wie onder bewind staat mag niet meer zelf beslissen over zijn goederen en vermogen. Maar hij blijft handelingsbekwaam.

Breed moratorium

Houdt in dat schuldeisers, zonder dat de wettelijke schuldsaneringsregeling van toepassing is, voor een bepaalde periode geen maatregelen kunnen nemen om hun vordering voldaan te krijgen. Het instrument moet aangevraagd worden door de schuldenaar, wordt toegekend door de rechter en kan niet alleen ingezet worden in bedreigende schuldsituaties, maar ook in situaties van loonbeslag, executie en verrekening.

Budgetbegeleiding
Begeleiding bij omgaan met geld, hulp bij maandbegroting, hulp bij vergroting inkomsten (zoals solliciteren), minimalisering uitgaven, gebruik maken van regelingen/voorzieningen, controle betaling vaste lasten, aanleren budgetvaardigheden, gedragsverandering.

Budgetbeheer
Inkomen van inwoner wordt op basis van een machtiging overgemaakt naar budgetbeheerder, deze betaalt, afhankelijk van de zwaarte van het budgetplan, de vaste lasten en rekeningen, de inwoner krijgt leefgeld.

CAK
Een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan belast met de uitvoering van wettelijke taken in het domein van zorg en welzijn, in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De WGS
Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening.

Divosa
De vereniging van leidinggevenden in het sociaal domein.

Flankerende hulp
Doorverwijzing/afstemming met andere hulpverlening/begeleiding, naast of aanvullend op de schuldhulpverlening.

Ketenpartner
Organisatie en instelling in gemeente die begeleiding en flankerende hulp bieden in het kader van de schuldhulpverlening .

Klant
Een natuurlijk persoon die gebruik maakt van de diensten van de gemeente.

Korte hulp
Informatie en advies, budgetadvies, voorzieningencheck, hulp bij (eenvoudige) betalingsregelingen, hulp bij ordenen administratie, doorverwijzingen.

Nibud
Een onafhankelijke stichting (not-for-profit) die informeert en adviseert over de financiën van huishoudens.

Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK)
Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren

Preventie
Bewustwording om te voorkomen dat mensen financiële verplichtingen aangaan die zij niet kunnen betalen.

Problematische schuldsituatie
Situatie waarin van een natuurlijk persoon redelijkerwijs te verwachten is dat hij niet kan voortgaan met het betalen van zijn schulden of waarin hij is opgehouden te betalen.

Schulden regelen/oplossen:
- Betalingsregelingen (100% betaling)
- Minnelijke schuldregeling op basis van een saneringskrediet
- Minnelijke schuldregeling op basis van een schuldbemiddeling, soms na een dwangakkoord
- Wettelijke schuldsanering indien een minnelijk traject niet mogelijk is gebleken

Stabilisatie
De hoogte van het totaal van schulden blijft stabiel. Er komen geen nieuwe schulden bij en bestaande schulden worden niet hoger. Stabilisatie is ook het toewerken naar een stabiele situatie om daarna een schuldregeling te kunnen starten.

Stabilisatietraject
Overzicht en inzicht en creëren financieel stabiele situatie.

Stabilisatietraject langdurend
DFD module, indien (nog) geen schuldregeling mogelijk is. Is eindig, Kredietbank Nederland hanteert termijn van 12 maanden.

Schuldregelingstraject
Is één van de gemeentelijke producten (minnelijk traject) maar kan ook betrekking hebben op een wettelijke schuldregeling (WSNP).

Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK)
Dit is de landelijke brancheverenigingvoor sociaal bankieren en schuldhulpverlening.

Voorwaarden
Algemene voorwaarden uit wet en Awb, standaardvoorwaarden in stabilisatie- en schuldregelingsovereenkomst en voorwaarden, specifiek bepaald voor de betreffende klant, vastgelegd in het plan van aanpak.

Vroegsignalering
In een zo vroeg mogelijk stadium in beeld brengen van mensen met financiële problemen.

Overzicht partners in fase van schuldhulpverlening

Preventie en vroegsignalering	Fase 1: Stabilisatiefase	Fase 2: Schuldregelingsfase	Nazorgfase
Nibud	ISD Brabantse Wal	Kredietbank Nederland	Kredietbank Nederland
WijZijn	WijZijn Traverse	ISD Brabantse Wal	ISD Brabantse Wal
Gemeenten	Gemeenten		WijZijn
BWI Startpunt Grip op geld	BWI Startpunt Grip op geld		Steunpunt Statushouders
Thuisadministratie Humanitas	Thuisadministratie Humanitas		BWI Startpunt Grip op Geld
Thuisadministatie, Steunpunt Statushouders	Thuisadministatie, Steunpunt Statushouders		
Schuldhulpmaatje BW	Schuldhulpmaatje BW		
Woningcorporaties	Woningcorporaties		
Water-.gas- en energieleveranciers	Water-.gas- en energieleveranciers		
Zorgverzekeraar	Zorgverzekeraar		
Vraagwijzer			
Voedselbank	Voedselbank		
Leergeld	Leergeld		
Bewindvoering	Bewindvoering	Bewindvoering	Bewindvoering
Ontmoetingswinkel Steenbergen			
Vluchtelingenwerk			